Сборник съдебна практика

РЕШЕНИЕ НА СЪДА (трети състав)

26 септември 2024 година*

„Обжалване — Държавни помощи — Схема за помощи, приведена в действие от Федерална република Германия в полза на големи потребители на електроенергия — Освобождаване от мрежови такси за периода 2012—2013 г. — Решение, с което схемата за помощи се обявява за несъвместима с вътрешния пазар — Жалба за отмяна — Срок за обжалване — Допустимост — Член 107, параграф 1 ДФЕС — Понятието „държавна помощ“ — Държавни ресурси — Парафискален налог или други задължителни такси“

По съединени дела C-792/21 P и C-793/21 P

с предмет две жалби на основание член 56 от Статута на Съда на Европейския съюз, подадени на 16 декември 2021 г.,

AZ, представлявано от D. Fouquet, T. Hartmann, M. Kachel, J. Panknin и R. Wilde, Rechtsanwälte,

жалбоподател по дело C-792/21 P,

като другите страни в производството са:

Европейска комисия, представлявана първоначално от K. Herrmann, C. Kovács и T. Maxian Rusche, подпомагани от C. von Donat и G. Quardt, Rechtsanwälte, а впоследствие от K. Herrmann, C. Kovács и T. Maxian Rusche,

ответник в първоинстанционното производство,

Федерална република Германия, представлявана от J. Möller и R. Kanitz,

встъпила страна в първоинстанционното производство,

и

Федерална република Германия, представлявана от J. Möller и R. Kanitz,

жалбоподател по дело C-793/21 P,

като другите страни в производството са:

* Език на производството: немски.

AZ, представлявано от D. Fouquet, T. Hartmann, M. Kachel, J. Panknin и R. Wilde, Rechtsanwälte,

жалбоподател в първоинстанционното производство,

Европейска комисия, представлявана от K. Herrmann, C. Kovács и T. Maxian Rusche,

ответник в първоинстанционното производство,

СЪДЪТ (трети състав),

състоящ се от: K. Jürimäe (докладчик), председател на състава, K. Lenaerts, председател на Съда, изпълняващ функцията на съдия от трети състав, N. Piçarra, N. Jääskinen и M. Gavalec, съдии,

генерален адвокат: L. Medina,

секретар: D. Dittert, началник на отдел,

предвид изложеното в писмената фаза на производството и в съдебното заседание от 28 юни 2023 г.,

след като изслуша заключението на генералния адвокат, представено в съдебното заседание от 9 ноември 2023 г.,

постанови настоящото

Решение

1 С жалбата си по дело C-792/21 P AZ иска отмяна на решение на Общия съд на Европейския съюз от 6 октомври 2021 г., AZ/Комисия (T-196/19, наричано по-нататък „обжалваното съдебно решение“, EU:T:2021:646), с което Общият съд отхвърля жалбата на жалбоподателя за отмяна на Решение (ЕС) 2019/56 на Комисията от 28 май 2018 година относно схема за помощ SA.34045 (2013/C) (ex 2012/NN), приведена в действие от Германия за потребители на базова електроенергия съгласно член 19 от StromNEV (ОВ L 14, 2019 г., стр. 1) (наричано по-нататък „спорното решение“).

2 С жалбата си по дело C-793/21 P Федерална република Германия иска отмяна на обжалваното съдебно решение.

3 С насрещните си жалби, подадени по всяко от делата C-792/21 P и C-793/21 P, Европейската комисия също иска отмяна на обжалваното съдебно решение.

Правна уредба

4 Съображение 39 от Регламент (ЕС) 2015/1589 на Съвета от 13 юли 2015 година за установяване на подробни правила за прилагането на член 108 [ДФЕС] (ОВ L 248, 2015 г., стр. 9) гласи:

„В интерес на прозрачността и правната сигурност е подходящо да се даде публичност на решенията на Комисията, като в същото време се отстоява принципът, съгласно който решенията по случаи с държавна помощ се адресират до съответната държава членка. Следователно е подходящо да се публикуват всички решения, които биха могли да засегнат интересите на заинтересованите страни, или изцяло, или в съкратена форма, или да се направят копия на такива решения, които да се предоставят на заинтересованите страни, когато не са били публикувани или когато не са били публикувани изцяло“.

5 Член 1, буква з) от този регламент гласи:

„За целите на настоящия регламент се прилагат следните определения:

[…]

з) „заинтересована страна“ означава всяка държава членка или всяко лице, предприятие или обединение от предприятия, чиито интереси биха могли да бъдат засегнати от предоставянето на помощ, по-специално бенефициера на помощта, конкуриращите се предприятия и търговските обединения“.

6 Член 32 от посочения регламент е озаглавен „Публикуване на решения“ и в параграф 3 предвижда:

„Комисията публикува в *Официален вестник на Европейския съюз* решенията, които взема съгласно член 8, параграфи 1 и 2 и член 9“.

Обстоятелствата, предхождащи спора, и спорното решение

7 Обстоятелствата по спора, както са изложени в точки 1—22 от обжалваното съдебно решение, могат да бъдат обобщени по следния начин.

По разглежданите законови и подзаконови мерки

По системата на мрежови такси преди въвеждането на спорните мерки

8 Член 21 от Energiewirtschaftsgesetz (Закон за енергетиката), изменен с Gesetz zur Neuregelung energiewirtschaftlicher Vorschriften (Закон за изменение на нормативната уредба в областта на енергетиката) от 26 юли 2011 г. (BGBl. 2011 I, стр. 1554), но преди измененията, направени с Gesetz zur Weiterentwicklung des Strommarktes (Закон за развитието на пазара на електроенергия) от 26 юли 2016 г. (BGBl. 2016 I, стр. 1786) (наричан по-нататък „EnWG 2011“), предвижда по-специално, че мрежовите такси трябва да са разумни, недискриминационни, прозрачни и изчислявани въз основа на разходите за ефикасно управление на мрежата.

9 Член 24 от EnWG 2011 оправомощава германското федерално правителство да определя с подзаконов акт подробните правила, уреждащи, от една страна, методиката за изчисляване на мрежовите такси и от друга страна, особените случаи на използване на мрежата, както и условията, при които регулаторният орган може да разрешава или забранява индивидуалните мрежови такси.

10 Член 17 от Stromnetzentgeltverordnung (Наредба за таксите за електроенергийната мрежа) от 25 юли 2005 г. (BGBl. 2005 I, стр. 2225, наричана по-нататък „Наредба StromNEV 2005“) определя изчислителната методика, която мрежовите оператори да използват при определянето на общите такси. Става въпрос за двуетапна методика, при която най-напред се определят различните елементи на годишните разходи за всички мрежи, а след това въз основа на общите годишни разходи на мрежите се изчисляват общите такси.

11 При определянето на общите такси се държи сметка за следните два елемента, а именно „функцията на едновременност“, която отразява вероятността потреблението на електроенергия на въпросния отделен ползвател да допринася за годишния върхов товар на съответното ниво на мрежата, и максималния размер на приходите за всеки оператор, който размер се определя от Bundesnetzagentur (Федерална мрежова агенция, Германия) (наричана по-нататък „BNetzA“) чрез сравнителен анализ с други мрежови оператори с цел да не се допусне произтичащите от неефективни решения разходи да се компенсират с мрежовите такси.

12 Член 19, параграф 2 от Наредба StromNEV 2005 предвижда индивидуални такси за категории ползватели, чийто модел на потребление и товаров график се различава значително от този на другите ползватели (наричани по-нататък „нетипичните ползватели“). Тези такси отчитат, в съответствие с принципа, че мрежовите такси отразяват разходите за мрежата, приноса на тези нетипични ползватели за намаляването на въпросните разходи или за избягването на увеличаването им.

13 В това отношение член 19, параграф 2 от Наредба StromNEV 2005 въвежда индивидуални такси за следните две категории нетипични ползватели:

– ползватели, при които върховият товар предвидимо и значително се отклонява от едновременния годишен върхов товар на всички други ползватели на мрежата, които са присъединени към една и съща мрежа, тоест ползватели, които системно потребяват електроенергия извън часовете на върховия товар (наричани по-нататък „антицикличните потребители“), и

– ползватели с годишно потребление на електроенергия, достигащо минимум 7000 часа използване и надхвърлящо 10 гигаватчаса (наричани по-нататък „потребителите на базова електроенергия“).

14 До изменението с EnWG 2011 Наредба StromNEV 2005 предвижда, че антицикличните потребители и потребителите на базова електроенергия плащат индивидуални такси, изчислявани по изработената от BNetzA „методика на физическия път“. Тази методика отчита дължащите се на тези потребители мрежови разходи, с минимална такса, равна на 20 % от обявените общи такси (наричана по-нататък „минималната такса“). Последната гарантира заплащане за използването на мрежата, към която са присъединени тези потребители, в случай че изчислените по методиката на физическия път индивидуални такси са по-ниски от минималната такса или дори близки до нула.

По спорните мерки

15 Съгласно член 19, параграф 2, второ и трето изречение от Наредба StromNEV 2005, изменена с EnWG 2011 (наричана по-нататък „Наредба StromNEV 2011“), считано от 1 януари 2011 г., датата, от която тази разпоредба се прилага с обратна сила, индивидуалните такси за потребителите на базова електроенергия са премахнати и заменени с пълно освобождаване от мрежови такси (наричано по-нататък „спорното освобождаване“), предоставено с разрешение на компетентния регулаторен орган, а именно BNetzA или регулаторния орган на съответната провинция. Разходите за въпросното освобождаване са в тежест на операторите на преносни или разпределителни мрежи според нивото на мрежата, към което са присъединени получателите.

16 Съгласно член 19, параграф 2, шесто и седмо изречение от Наредба StromNEV 2011 операторите на преносни мрежи са длъжни да компенсират операторите на разпределителни мрежи за загубата на приходи, произтичаща от спорното освобождаване, и да приспаднат помежду си възникналите поради това освобождаване разходи в съответствие с член 9 от Kraft-Wärme-Kopplungsgesetz (Закон за когенерация на топлинна и електрическа енергия) от 19 март 2002 г. (BGBl. 2002 I, стр. 1092), така че всеки да носи една и съща финансова тежест, пропорционална на количеството електроенергия, която доставя на присъединените към неговата мрежа крайни потребители.

17 От 2012 г. с решение на BNetzA от 14 декември 2011 г. (BK8-11-024) (наричано по-нататък „решението на BNetzA от 2011 г.“) се въвежда механизъм за финансиране. Съгласно този механизъм операторите на разпределителни мрежи събират от крайните потребители или от доставчиците на електроенергия допълнителна такса (наричана по-нататък „спорната допълнителна такса“), която като сума бива прехвърляна на операторите на преносни системи, за да се компенсира загубата на приходи, предизвикана от спорното освобождаване.

18 Размерът на спорната допълнителна такса се изчислява предварително всяка година от операторите на преносни мрежи по определена от BNetzA методика. Размерът за 2012 г., първата година на функциониране на механизма, е определен пряко от BNetzA.

19 Тези разпоредби не се прилагат по отношение на свързаните със спорното освобождаване разходи за 2011 г. и следователно всеки оператор на преносна и разпределителна мрежа е трябвало да понесе загубите, свързани с освобождаването за тази година.

По системата на мрежови такси след спорните мерки

20 По време на административното производство, приключило със спорното решение, спорното освобождаване най-напред е обявено за нищожно със съдебни решения на Oberlandesgericht Düsseldorf (Висш областен съд Дюселдорф, Германия) от 8 май 2013 г. и на Bundesgerichtshof (Федерален върховен съд, Германия) от 6 октомври 2015 г. Впоследствие, считано от 1 януари 2014 г., това освобождаване е премахнато с Наредба StromNEV 2005, изменена с Verordnung zur Änderung von Verordnungen auf dem Gebiet des Energiewirtschaftsrechts (Наредба за изменение на някои наредби в областта на енергетиката) от 14 август 2013 г. (BGBl. 2013 I, стр. 3250) (наричана по-нататък „Наредба StromNEV 2013“). С Наредба StromNEV 2013 за в бъдеще се въвеждат отново индивидуалните такси, изчислявани по методиката на физическия път, като вместо

минималната такса се прилагат фиксирани такси от 10 %, 15 % и 20 % от общите такси в зависимост от потреблението на електроенергия (съответно 7000, 7500 и 8000 часа годишно използване на мрежата).

21 С Наредба StromNEV 2013 се въвежда преходен режим, който е в сила от 22 август 2013 г. и се прилага с обратно действие спрямо потребителите на базова електроенергия, които все още не са получили спорното освобождаване за 2012 г. и 2013 г. (наричан по-нататък „преходният режим“). Вместо индивидуалните такси, изчислявани по методиката на физическия път и минималната такса, този режим предвижда единствено прилагането на фиксирани такси спрямо тези потребители.

По административното производство и спорното решение

22 Вследствие на редица жалби Комисията публикува на 4 май 2013 г. решението си да започне процедурата по член 108, параграф 2 ДФЕС относно схемата за помощи, основана на спорните мерки (ОВ C 128, 2013 г., стр. 43).

23 След приключване на процедурата, в хода на която Федерална република Германия и други заинтересованите страни представят становища, на 28 май 2018 г. Комисията приема спорното решение.

24 С това решение Комисията констатира, че от 1 януари 2012 г. до 31 декември 2013 г. Федерална република Германия неправомерно е предоставила държавна помощ под формата на спорното освобождаване

25 По-конкретно Комисията заключава, че размерът на държавната помощ съответства на мрежовите разходи, причинени през 2012 г. и 2013 г. от обхванатите от освобождаването потребители на базова електроенергия, или когато тези разходи са били по-ниски от минималната такса — на последната.

26 Освен това Комисията отбелязва, че въпросната помощ е несъвместима с вътрешния пазар, тъй като не попада сред изключенията по член 107, параграфи 2 и 3 ДФЕС, а и не може да се счита за съвместима с вътрешния пазар поради друга причина.

27 Затова Комисията приема следното:

– спорното освобождаване представлява държавна помощ по смисъла на член 107, параграф 1 ДФЕС, доколкото потребителите на базова електроенергия са били освободени от плащането на мрежови такси, съответстващи на причинените от тях мрежови разходи, или когато тези мрежови разходи са възлизали на по-малко от минималната такса — от плащането на тази минимална такса,

– въпросната помощ е приведена в действие от Федерална република Германия в нарушение на член 108, параграф 3 ДФЕС и е несъвместима с вътрешния пазар,

– индивидуалната помощ, предоставена по въпросната схема, не представлява държавна помощ, ако към момента на предоставянето ѝ е отговаряла на условията, предвидени в регламент относно помощта de minimis, приет съгласно член 2 от Регламент (ЕО) № 994/98 на Съвета от 7 май 1998 година по прилагането на членове [107] и [108 ДФЕС]

към някои категории хоризонтална държавна помощ (ОВ L 142, 1998 г., стр. 1; Специално издание на български език, 2007 г., глава 8, том 1, стр. 31), и

– Федерална република Германия трябва, от една страна, да възстанови от получателите предоставената по въпросната схема за помощи несъвместима с вътрешния пазар помощ, заедно с лихвите, и от друга страна, да отмени всички дължими плащания по тази схема, считано от датата на приемане на спорното решение.

Жалбата пред Общия съд и обжалваното съдебно решение

28 С жалба, подадена в секретариата на Общия съд на 4 април 2019 г., AZ иска отмяна на спорното решение.

29 С решение на председателя на шести състав на Общия съд от 20 септември 2019 г. Федерална република Германия е допусната да встъпи в подкрепа на исканията на AZ, в съответствие с молбата си.

30 AZ посочва три основания за жалбата си: първо, липса на държавна помощ по смисъла на член 107, параграф 1 ДФЕС, второ, нарушение на принципа на равно третиране и трето, нарушение на принципа на защита на оправданите правни очаквания.

31 С обжалваното съдебно решение Общият съд обявява жалбата за допустима и след това отхвърля основанията за отмяна, както и самата жалба за отмяна в нейната цялост.

Производството пред Съда и исканията на страните

32 С жалбата си по дело C-792/21 P AZ по същество иска от Съда:

– да отмени обжалваното съдебно решение, както и спорното решение за 2012 г. и 2013 г. изцяло или, при условията на евентуалност, в частта, в която същото се отнася до него,

– при условията на евентуалност, да отмени обжалваното решение и част от спорното решение, а за останалата част да върне делото за ново разглеждане от Общия съд, който да се произнесе по другите искания за отмяна на спорното решение,

– при условията на евентуалност спрямо предходното, искане да отмени обжалваното съдебно решение и да върне делото за ново разглеждане от Общия съд, и

– да осъди Комисията да заплати съдебните разноски,

33 Федерална република Германия иска от Съда да уважи жалбата по дело C-792/21 P и да осъди Комисията да заплати съдебните разноски.

34 Комисията иска от Съда да отхвърли жалбата по дело C-792/21 P и да осъди AZ да заплати съдебните разноски.

35 С жалбата си по дело C-793/21 P Федерална република Германия иска от Съда:

– да отмени обжалваното съдебно решение в частта, в която жалбата се отхвърля като неоснователна,

– да отмени спорното решение и

– да осъди Комисията да заплати съдебните разноски в производствата пред Общия съд и пред Съда.

36 AZ иска от Съда да уважи жалбата по дело C-793/21 P и да осъди Комисията да заплати съдебните разноски.

37 Комисията иска от Съда да отхвърли жалбата по дело C-793/21 P и да осъди Федерална република Германия да заплати съдебните разноски.

38 С насрещните си жалби по дела C-792/21 P и C-793/21 P Комисията иска от Съда:

– да отмени обжалваното съдебно решение,

– да обяви за недопустима жалбата за отмяна и

– да осъди AZ да заплати съдебните разноски в производствата пред Общия съд и пред Съда.

39 AZ и Федерална република Германия искат жалбата да бъде отхвърлена и Комисията да бъде осъдена да заплати съдебните разноски.

40 С решение на председателя на Съда от 18 април 2023 г. дела C-792/21 P и C-793/21 P са съединени за целите на устната фаза на производството и на съдебното решение.

По искането за възобновяване на устната фаза на производството по дело C-792/21 P

41 С молба, подадена в секретариата на 1 февруари 2024 г., AZ иска да бъде разпоредено възобновяване на устната фаза на производството на основание член 83 от Процедурния правилник на Съда.

42 В подкрепа на тази молба AZ твърди, на първо място, че решаващ негов довод за това, че в случая липсва задължително плащане, не е взет надлежно предвид в заключението на генералния адвокат.

43 На второ място, AZ смята, че точка 61 от решение на Общия съд от 24 януари 2024 г., Германия/Комисия (T-409/21, EU:T:2024:34), в която този съд е постановил, че „мрежовите оператори не са длъжни по силата на закона да изискват таксата [предмет на делото, по което е постановено това решение] от своите клиенти, така че тази такса не може да се квалифицира като задължителна такава“, е нов и решаващ факт за целите на настоящото производство.

44 В това отношение, съгласно член 83 от своя процедурен правилник във всеки един момент, след изслушване на генералния адвокат, Съдът може да постанови възобновяване на устната фаза на производството, по-специално когато счита, че делото не е напълно изяснено, когато след закриване на тази фаза някоя от страните посочи нов факт от решаващо значение за решението на Съда или когато делото трябва да се реши въз основа на довод, който все още не е бил обсъден между страните.

45 На първо място, що се отнася до твърдението, че генералният адвокат не е взел предвид решаващ довод, следва да се припомни, че Статутът на Съда на Европейския съюз и Процедурният правилник на Съда не предвиждат възможност страните да представят становища в отговор на заключението на генералния адвокат. Съгласно член 252, втора алинея ДФЕС генералният адвокат представя публично, при пълна безпристрастност и независимост, мотивирани заключения по делата, за които се изисква неговото произнасяне. Съдът не е обвързан нито от това заключение, нито от изложените от генералния адвокат мотиви към него. Поради това несъгласието на някоя от страните със заключението на генералния адвокат, каквито и да са разгледаните в него въпроси, само по себе си не е основание за възобновяване на устната фаза на производството (вж. в този смисъл решения от 13 юли 2023 г., Grupa Azoty и др./Комисия, C-73/22 P и C-77/22 P, EU:C:2023:570, т. 25 и цитираната съдебна практика, и от 8 февруари 2024 г., Pilatus Bank/ЕЦБ, C-256/22 P, EU:C:2024:125, т. 29 и 30 и цитираната съдебна практика).

46 На второ място, що се отнася до позоваването на решение на Общия съд от 24 януари 2024 г., Германия/Комисия (T-409/21, EU:T:2024:34), следва да се отбележи, че решенията, постановени от Общия съд, не обвързват Съда (вж. в този смисъл решение от 4 декември 2019 г., Polskie Górnictwo Naftowe i Gazownictwo/Комисия, C-342/18 P, EU:C:2019:1043, т. 60).

47 При тези обстоятелства, след като изслуша генералния адвокат, Съдът преценява, че не следва да разпореди възобновяване на устната фаза на производството.

По насрещните жалби

48 С насрещните си жалби Комисията оспорва допустимостта на първоинстанционната жалба, като този въпрос е предварителен спрямо въпросите по същество, повдигнати в главните жалби. Затова първо трябва да бъдат разгледани насрещните жалби (вж. в този смисъл решение от 3 декември 2020 г., Changmao Biochemical Engineering/Distillerie Bonollo и др., C-461/18 P, EU:C:2020:979, т. 43).

49 В подкрепа на насрещните си жалби Комисията посочва две основания.

По първото основание

Доводи на страните

50 По първото основание, което посочва в подкрепа на насрещните си жалби, Комисията твърди, че в точки 36—43 от обжалваното съдебно решение Общият съд е допуснал грешка при прилагане на правото, като е възприел разширително тълкуване на понятието „публикуване“ по смисъла на член 263, шеста алинея ДФЕС. Така Общият съд неправилно

приел, че всяко публикуване в Официален вестник отговаря на това понятие, независимо дали обуславя влизането в сила на съответния акт съгласно член 297 ДФЕС и дали се предвижда в самия Договор.

51 На първо място, тълкуването на Общия съд било в противоречие с практиката на Съда, установена с решение от 17 май 2017 г., Португалия/Комисия (C-339/16 P, EU:C:2017:384, т. 34—40), и с определения от 31 януари 2019 г., Iordăchescu/Парламент и др. (C-426/18 P, EU:C:2019:89, т. 22), и от 5 септември 2019 г., Fryč/Комисия (C-230/19 P, EU:C:2019:685, т. 15). С тази съдебна практика Съдът установил паралел между член 263, шеста алинея ДФЕС и член 297 ДФЕС, в смисъл че публикуването на съответния акт е началният момент на срока за обжалване само ако обуславя влизането в сила на този акт и се предвижда в самия Договор.

52 Този подход се потвърждавал при граматическо, контекстуално и телеологично тълкуване на член 263, шеста алинея ДФЕС.

53 Що се отнася, от една страна, до текста на тази разпоредба, Комисията изтъква, че на всички езици, с изключение на немски език, понятията „публикуване“ и „съобщаване/нотифициране“ се съдържат както в член 263, шеста алинея ДФЕС, така и в член 297 ДФЕС, което доказва наличието на паралел между тези две разпоредби.

54 Що се отнася, от друга страна, до духа и целта на член 263, шеста алинея ДФЕС, определените в тази разпоредба срокове за обжалване допринасяли за постигането на целта за правна сигурност. Ако желае да обжалва даден акт, съответният правен субект по принцип следвало да направи това в срок от два месеца от датата, на която му е станало известно окончателното съдържание на този акт. За актовете с общо приложение, които не посочват адресат, тази дата обаче била датата на публикуването в Официален вестник. За актовете, които посочват адресат, тази дата била датата на съобщаването им на този адресат. Само по изключение и при условията на евентуалност, когато става въпрос за акт, който не се публикува или съобщава, узнаването би могло да е събитието, от което започва да тече срокът за обжалване. Така паралелът между член 263, шеста алинея и член 297 ДФЕС гарантирал, че последващото публикуване на акт в Официален вестник с информационна цел не води до удължаване на сроковете за обжалване и следователно до правна несигурност.

55 На второ място, публикуването в Официален вестник на решение на Комисията за приключване на официална процедура по разследване не можело да се приравни на „публикуване“ по смисъла на член 297, параграф 2, втора алинея ДФЕС. Съответно то не било началният момент на срока за обжалване.

56 От една страна, адресат на такова решение била съответната държава членка и то се съобщавало само на нея. В съответствие с член 297, параграф 2, трета алинея ДФЕС то би влязло в сила от момента на нотифицирането му, а не на публикуването му в Официален вестник, тъй като последното е само с цел информиране на обществеността, включително получателите на помощта, от които съответната държава членка би трябвало да се възстанови тази помощ още дори преди публикуването на решението. От друга страна, въпросното решение не било публикувано на основание на Договора за функционирането на ЕС, а на основание на член 32 от Регламент 2015/1589, тълкуван в светлината на съображение 39 от същия. При това положение, за да се определи началният момент на срока за обжалване, в който предприятието получател може да оспори решението за

приключване на официалната процедура по разследване, следва да се има предвид датата, на която въпросното предприятие действително е узнало за това решение. Когато липсва доказуема по-ранна дата на узнаване, за дата на действителното узнаване се приема по силата на правна фикция датата на публикуването на акта в Официален вестник.

57 На трето място, Комисията изтъква редица доводи, които според нея подкрепят тълкуването ѝ на член 263, шеста алинея ДФЕС.

58 Първо, основавайки се на систематиката на тази разпоредба, тя поддържа, че публикуването и съобщаването на даден акт са равнопоставени и че узнаването е субсидиарно спрямо първите две. Това отношение на субсидиарност било нарушено с направеното от Общия съд тълкуване, тъй като, ако публикуването по член 32 от Регламент 2015/1589 е равнозначно на публикуване по член 297, параграф 1 ДФЕС, срокът за обжалване трябвало да започне да тече, включително по отношение на съответната държава членка и въпреки съобщаването, от датата на това публикуване.

59 Второ, Комисията е на мнение, че възприетото от Общия съд тълкуване създава между предприятията, от които се възстановява дадена помощ, и техните конкурентни предприятия, които не са получили помощ, неравенство в процесуалните възможности. Докато на практика първите получавали копие от решението от съответната държава членка, вторите трябвало да изчакат публикуването на решението в Официален вестник в съответствие с член 32 от Регламент 2015/1589, така че действителните срокове за обжалване за тези предприятия били различни. Това тълкуване създавало и неравенство между Комисията и предприятията, които трябва да възстановят помощта. Всъщност Комисията разполагала с двумесечен срок, за да отговори на жалбата на предприятие получател, докато тези предприятия разполагали, поради въпросното тълкуване, с по-дълъг срок, за да подготвят жалбата си.

60 Трето, Общият съд се основал на неправилен прочит на решение от 10 март 1998 г., Германия/Съвет (C-122/95, EU:C:1998:94). Всъщност за разлика от спорното решение това, предмет на делото, по което е постановено цитираното съдебно решение, не посочвало никакъв адресат.

61 Четвърто, постановеното от Общия съд в точка 38 от обжалваното съдебно решение, а именно че субективно AZ е можело да очаква публикуването на спорното решение в Официален вестник, било в разрез с обстоятелството, че спазването на сроковете за обжалване представлява абсолютна процесуална предпоставка.

62 Федерална република Германия изтъква, че твърденията по първото основание не са основателни. AZ иска твърденията по това основание да бъдат отхвърлени отчасти като недопустими и отчасти като неоснователни.

Съображения на Съда

– *По допустимостта на първото основание*

63 От постоянната съдебна практика следва, че Съдът, чиито правомощия при обжалването на съдебни актове на Общия съд са ограничени, действително не може да бъде сезиран със спор с по-широк обхват от този, който е бил разгледан от Общия съд (решение от 1 юни

1994 г., Комисия/Brazzelli Lualdi и др., C-136/92 P, EU:C:1994:211, т. 59), но същевременно е допустимо жалбоподателят да обжалва пред Съда решението на Общия съд на основания, произтичащи от самото обжалвано съдебно решение и насочени към оспорване на неговата правилност (решения от 29 ноември 2007 г., Stadtwerke Schwäbisch Hall и др./Комисия, C-176/06 P, EU:C:2007:730, т. 17, и от 26 февруари 2020 г., ЕСВД/Alba Aguilera и др., C-427/18 P, EU:C:2020:109, т. 54).

64 С първото основание на насрещните си жалби Комисията оспорва преценката на Общия съд относно възражението за недопустимост, което е повдигнала пред него поради просрочие на подадената от AZ първоинстанционна жалба. Позовавайки се в това отношение на предходни съдебна практика, която не е посочила пред Общия съд, Комисията просто допълва доводите си и това ѝ действие съответно трябва се приеме за допустимо (вж. по аналогия решения от 19 май 1983 г., Verros/Парламент, 306/81, EU:C:1983:143, т. 9, от 26 април 2007 г., Alcon/СХВП, C-412/05 P, EU:C:2007:252, т. 40, и от 5 март 2024 г., Kočner/Европол, C-755/21 P, EU:C:2024:202, т. 41).

65 От това следва, че противно на поддържаното от AZ, всички твърдения по това основание са допустими.

– *По основателността на твърденията по първото основание*

66 С първото основание, което е изтъкнала в подкрепа на насрещните си жалби, Комисията оспорва основателността на изводите на Общия съд в точки 36—43 от обжалваното съдебно решение. Според нея, противно на постановеното от Общия съд в тези точки, за AZ срокът за подаване на жалба за отмяна на спорното решение тече не от датата на публикуването на същото в Официален вестник, а от датата, на която това дружество действителното е узнало за него.

67 В това отношение следва да се констатира, че в точки 36—43 от обжалваното съдебно решение Общият съд е отхвърлил възражението за недопустимост, което Комисията повдига, тъй като смята за просрочена подадената от AZ жалба за отмяна на спорното решение.

68 Видно от цялостния прочит на точки 36—38 от това решение, Общият съд е преценил, че срокът за обжалване в случая тече от датата на публикуването на спорното решение в Официален вестник, а именно 16 януари 2019 г., и че този срок е спазен.

69 В подкрепа на тази преценка Общият съд е припомнил в точка 37 от обжалваното съдебно решение, че като критерий за началния момент на срока за обжалване датата на узнаването за акта има субсидиарен характер спрямо датата на публикуването или на съобщаването му. Той е подчертал, че публикуването на спорното решение не е било предпоставка за влизането му в сила, но същевременно е отбелязал в точка 38 от обжалваното съдебно решение, че спорното решение е трябвало да бъде публикувано в Официален вестник в съответствие с член 32, параграф 3 от Регламент 2015/1589, така че AZ е имало основание да очаква, че спорното решение ще бъде публикувано.

70 В това отношение следва да се припомни, че съгласно член 263, шеста алинея ДФЕС „[и]сковете, предвидени в настоящия член, трябва да бъдат заведени в срок от два месеца, считано, в зависимост от случая, от публикуването на акта, от неговото съобщаване на ищеца, или, при липса на уведомяване, от деня, в който той е узнал за него“.

71 От текста на тази разпоредба, и по-специално от изразите „в зависимост от случая“ и „при липса на уведомяване“, ясно личи, че началният момент на срока за обжалване се определя според конкретното положение и че между трите критерия за началото на този срок има йерархия.

72 Така срокът за подаване на жалба за отмяна започва да тече от публикуването на акта или от съобщаването му на жалбоподателя. В систематиката на тази разпоредба тези два главни критерия са равнопоставени, в смисъл че нито един от тях не е субсидиарен спрямо другия (вж. в този смисъл решение от 17 май 2017 г., Португалия/Комисия, C-339/16 P, EU:C:2017:384, т. 38).

73 За сметка на това, както правилно е отбелязал Общият съд в точка 37 от обжалваното съдебно решение, като критерий за началния момент на срока за обжалване датата на узнаването за акта има субсидиарен характер спрямо датата на публикуването или на съобщаването му (вж. в този смисъл решение от 10 март 1998 г., Германия/Съвет, C-122/95, EU:C:1998:94, т. 35), което впрочем понастоящем не се оспорва.

74 В случая спорното решение, с което се приключва официална процедура по разследване на държавна помощ, посочва като адресат съответната държава членка, а именно Федерална република Германия, и ѝ е била нотифицирано в съответствие с член 297, параграф 2, трета алинея ДФЕС. Съответно това решение е публикувано в Официален вестник в приложение на член 32, параграф 3 от Регламент 2015/1589.

75 В подобна хипотеза от практиката на Съда следва, че за адресата, на който се съобщава въпросният акт, а именно съответната държава членка, срокът за подаване на жалба за отмяна тече от датата на съобщаването на акта, и то дори когато същият е и публикуван в Официален вестник (вж. в този смисъл решение от 17 май 2017 г., Португалия/Комисия, C-339/16 P, EU:C:2017:384, т. 37).

76 За сметка на това от граматическото, телеологичното и контекстуалното тълкуване на член 263, шеста алинея ДФЕС във връзка с практиката на Съда следва, че за другите заинтересовани страни като AZ срокът за подаване на жалба за отмяна тече от публикуването на акта в Официален вестник, включително когато основанието за публикуването му не е член 297, параграф 2, втора алинея ДФЕС, а разпоредба от вторичното право като член 32, параграф 3 от Регламент 2015/1589.

77 Всъщност, първо, следва да се отбележи, че текстът на член 263, шеста алинея ДФЕС говори за „публикуване“ на актовете по принцип (вж. в този смисъл решение от 26 септември 2013 г., PPG и SNF/ECHA, C-625/11 P, EU:C:2013:594, т. 31). Този текст съответно не обвързва това понятие с никакво особено условие, по-специално що се отнася до правното основание на задължението за публикуване.

78 В това отношение е вярно, както твърди Комисията, че Съдът по-специално е постановил, че понятието „публикуване“ по смисъла на член 263, шеста алинея ДФЕС се отнася до публикуване в Официален вестник, което е условие за влизането в сила на акта и е предвидено в Договора за функционирането на ЕС (вж. в този смисъл решение от 17 май 2017 г., Португалия/Комисия, C-339/16 P, EU:C:2017:384, т. 36, и определения от 31 януари 2019 г., Iordăchescu/Парламент и др., C-426/18 P, EU:C:2019:89, т. 22, и от 5 септември 2019 г., Fryč/Комисия, C-230/19 P, EU:C:2019:685, т. 15).

79 От това обаче не може — противно на застъпваното от Комисията гледище — да се заключи, че понятието „публикуване“ по смисъла на член 263, шеста алинея ДФЕС се ограничава само до тази хипотеза.

80 Всъщност цитираните в точка 78 от настоящото решение съдебни актове не могат да се тълкуват изолирано, а се вписват в практиката на Съда, в която понятието „публикуване“ по смисъла на член 263, шеста алинея ДФЕС се тълкува широко. Съответно в обхвата на това понятие, освен посочената в точка 78 хипотеза, попада и хипотезата, при която обжалваният акт се публикува в Официален вестник не поради наложено с Договора задължение, а поради постоянна практика на институциите на Европейския съюз (вж. в този смисъл решение от 10 март 1998 г., Германия/Съвет, C-122/95, EU:C:1998:94, т. 36 и 39) или разпоредба от вторичното право като член 32, параграф 3 от Регламент 2015/1589 (вж. в този смисъл определение от 25 ноември 2008 г., S.A.BA.R./Комисия, C-501/07 P, EU:C:2008:652, т. 23), и дори хипотезата на публикуване на акта на уебсайта на институция, орган, служба или агенция на Съюза, когато това е предвидено във вторичното право (вж. в този смисъл решение от 26 септември 2013 г., PPG и SNF/ECHA, C-625/11 P, EU:C:2013:594, т. 30—32).

81 Второ, що се отнася до целите на член 263, шеста алинея ДФЕС, важно е да се припомни, че съгласно постоянната съдебна практика спазването на сроковете за обжалване по тази разпоредба представлява абсолютна процесуална предпоставка и прилагането им не зависи от преценката на страните и на съда. Те са въведени, за да се гарантира правната сигурност, като не се допусне неограничена във времето възможност за оспорване на пораждащи правни последици актове на Съюза, а също и за да се предотврати всяка дискриминация или произволно третиране при правораздаването (вж. в този смисъл решения от 12 декември 1967 г., Muller-Collignon/Комисия, 4/67, EU:C:1967:51, стр. 479, от 23 януари 1997 г., Coen, C-246/95, EU:C:1997:33, т. 21, определения от 16 ноември 2010 г., Internationale Fruchtimport Gesellschaft Weichert/Комисия, C-73/10 P, EU:C:2010:684, т. 52, и от 31 януари 2019 г., Iordăchescu/Парламент и др., C-426/18 P, EU:C:2019:89, т. 21).

82 От една страна обаче, що се отнася до решение като спорното, с което се приключва официална процедура по разследване на държавна помощ, е ясно, че за разлика от датата на узнаване, датата на публикуване на акта в Официален вестник може, в интерес на правната сигурност, да се установи по обективен и сигурен начин по отношение на всички заинтересовани страни, на които този акт не е бил съобщен. В това отношение е без значение, че последните са могли да узнаят за него преди публикуването му.

83 Това впрочем обяснява защо в систематиката на член 263, шеста алинея ДФЕС и в интерес на правната сигурност датата на публикуване има предимство пред датата на узнаването, която, както бе припомнено в точка 73 от настоящото решение, е субсидиарен критерий за началния момент на срока за обжалване. Съответно не може да се възприеме подходът на Комисията, която всъщност предлага да се обърне съотношението между тези два критерия по член 263, шеста алинея ДФЕС.

84 От друга страна, противно на твърденията на Комисията, възприетото в точки 76 и 80 от настоящото решение тълкуване също би могло да предотврати всяка дискриминация или произволно третиране при правораздаването и по този начин да осигури за получателите на държавната помощ и конкурентните предприятия равни процесуални възможности. Всъщност за всички тези заинтересовани страни срокът за обжалване започва да тече от една и съща дата, а именно от датата на публикуването на решението в Официален

вестник. Освен това, доколкото е издала това решение и отговаря за публикуването му в Официален вестник, Комисията няма как да твърди съществуващо в неин ущърб неравенство на процесуалните възможности.

85 Трето, що се отнася до контекста, структурата на Договорите също не е в подкрепа на стриктния паралел, предложен от Комисията, между понятията „публикуване“, използвани съответно в член 263, шеста алинея и член 297, параграф 2, втора алинея ДФЕС. Всъщност в това отношение е достатъчно да се отбележи, че макар да се намират в част шеста, дял I от Договора за функционирането на ЕС, тези две разпоредби нямат един и същ предмет. Докато първата се съдържа в глава 1, посветена на институциите, и по-специално в раздел 5 от нея, отнасящ се до Съда на Европейския съюз, втората се съдържа в глава 2, посветена на правните актове на Съюза и процедурите за тяхното приемане.

86 С оглед на всички тези съображения следва да се заключи, че в точки 36—43 от обжалваното съдебно решение Общият съд правилно е приел, че за AZ срокът за обжалване е започнал да тече от датата на публикуването на спорното решение в Официален вестник.

87 Следователно твърденията по първото основание, изтъкнато в подкрепа на насрещните жалби, трябва да се отхвърлят като неоснователни.

По второто основание

Доводи на страните

88 По второто основание, което е изтъкнала в подкрепа на насрещните си жалби, Комисията твърди, че Общият съд е допуснал две грешка при прилагане на правото в точка 41 от обжалваното съдебно решение.

89 Общият съд изопачил фактите и доказателствата, приемайки в точка 41 от обжалваното съдебно решение, че „не е доказано, че в настоящия случай [AZ] е разполагал[о] с „надлежна информация“ за [спорното] решение“ преди публикуването му. Всъщност с оглед на посоченото от Комисията пред Общия съд било очевидно, че AZ е знаело за съществуването на спорното решение преди публикуването му в Официален вестник, и то най-късно на 21 септември 2018 г.

90 Федерална република Германия изтъква, че твърденията по първото основание на насрещните жалби не са основателни, а твърденията по второто им основание са без значение за разглеждането им. AZ смята, че твърденията по това основание са недопустими и във всички случаи неоснователни.

Съображения на Съда

91 В точка 41 от обжалваното съдебно решение Общият съд е отбелязал, че „така или иначе не е доказано, че в настоящия случай [AZ] е разполагало с „надлежна информация“ за [спорното] решение“.

92 В това отношение изразът „така или иначе“ сочи, че този мотив е изложен за изчерпателност в обжалваното съдебно решение. Съгласно постоянната съдебна практика обаче доводите, насочени срещу мотиви от решение на Общия съд, които са изложени за изчерпателност, не могат да доведат до неговата отмяна и следователно са негодни (решение 21 декември 2023 г., United Parcel Service/Комисия, C-297/22 P, EU:C:2023:1027, т. 55 и цитираната съдебна практика).

93 Следователно твърденията по второто основание, изтъкнато в подкрепа на насрещните жалби, трябва да се отхвърлят изцяло, без да е необходимо произнасяне по тяхната допустимост.

94 Поради това насрещните жалби трябва да бъдат отхвърлени изцяло.

По главните жалби

95 В подкрепа на жалбата си по дело C-790/21 P AZ изтъква формално четири основания. То обаче общо излага двете посочени от него като първо и второ основание, без да прави някакво разграничение между тях. Ето защо следва да се приеме, че AZ изтъква по същество три основания. Първото основание, което е разделено на четири части, е нарушение на правото на изслушване и неизпълнение на задължението за мотивиране. Второто основание, което може да се раздели на четири части, е нарушение на член 107, параграф 1 ДФЕС. Третото основание е нарушение на принципа на недискриминация.

96 В подкрепа на жалбата си по дело C-793/21 P Федерална република Германия, подкрепяна от AZ, изтъква само едно основание, а именно нарушение на член 107, параграф 1 ДФЕС. Това основание по същество се припокрива с първите три части на второто основание, което AZ, подкрепяно от Федерална република Германия, изтъква в подкрепа на жалбата по дело C-792/21 P.

По първото основание по дело C-792/21 P

Доводи на страните

97 По първото основание в подкрепа на жалбата си AZ твърди, че Общият съд е нарушил правото му на изслушване, задължението за мотивиране на обжалваното съдебно решение, член 47 от Хартата на основните права на Европейския съюз и член 6, параграф 1, първо изречение от Европейската конвенция за защита на правата на човека и основните свободи, подписана в Рим на 4 ноември 1950 г.

98 Това основание е разделено на четири части.

99 По първата част AZ твърди, че Общият съд не е изпълнил задължението си за мотивиране и е нарушил правото му на изслушване, тъй като в точка 8 от обжалваното съдебно решение очевидно неправилно е приел, че приложимата за антицикличните потребители мрежова такса се изчислява по методиката на физическия път. Противно на приетото от Общия съд в тази точка и както AZ подчертало в първоинстанционното производство, Наредба StromNEV 2005 в нито един момент не предвиждала таксата за антицикличните потребители да се изчислява по методиката на физическия път. В това отношение в

точки 117 и 127 от обжалваното съдебно решение Общият съд неправилно разбрал доводите на AZ. Ако правилно беше взел предвид този довод, при определянето на релевантната правна уредба Общият съд нямаше да се основе единствено на индивидуалната мрежова такса по в член 19, параграф 2, първо изречение от Наредба StromNEV 2005.

100 По втората част AZ упреква Общия съд, че в точки 12, 68 и 101 от обжалваното съдебно решение не е взел предвид доводите му във връзка с определянето на размера на спорната допълнителна такса. Изхождайки неправилно от постановката, че този размер е изчислен и определен за 2012 г. с решение BNetzA от 2011 г., в точка 100 от това решение Общият съд неправилно заключил, че е налице държавен контрол върху тази допълнителна такса. Според AZ обаче именно мрежовите оператори разполагат със свобода на действие при изчисляването и определянето на посочената допълнителна такса, която следователно не подлежи на никакъв държавен контрол или държавна регулация.

101 По третата част AZ твърди, че в точки 95 и 96 от обжалваното съдебно решение Общия съд не е взел предвид доводите му относно липсата на възстановяване на всички загуби на приходи и на всички разходи, свързани със спорното освобождаване. Така Общият съд нарушил задължението си за мотивиране, както и правото на AZ да бъде изслушано. Ако беше взел предвид тези доводи, Общият съд щял да заключи, че спорната допълнителна такса не е вид налог.

102 По четвъртата част AZ твърди, че в точка 76 от обжалваното съдебно решение Общият съд не е взел предвид доводите му относно нищожността на решение BNetzA от 2011 г. Общият съд се основал на неправилно тълкуване на националното право, приемайки, че това решение действително е било прилагано и че е било годно да поражда последици, докато не е било отменено или не е била констатирана незаконосъобразността му. Всъщност според AZ, тъй като е било отменено с обратно действие, считано от 1 януари 2012 г., въпросното решение е било нищожно от самото начало.

103 Комисията иска твърденията по първото основание да се отхвърлят отчасти като недопустими и във всички случаи като изцяло неоснователни.

Съображения на Съда

104 По първото основание AZ по същество твърди, че пренебрегвайки редица негови доводи, Общият съд не е зачел правото му на изслушване и не е изпълнил задължението за мотивиране на обжалваното съдебно решение. Освен това тези пропуски довели до неправилни изводи относно германското право и спорната допълнителна такса.

105 В това отношение, на първо място, следва да се припомни, че задължението за мотивиране, което има Общият съд по силата на член 36 във връзка с член 53, първа алинея от Статута на Съда на Европейския съюз, означава, че Общият съд трябва да изложи съображенията си по ясен и недвусмислен начин, така че заинтересованите лица да могат да се запознаят с основанията за взетото решение, а Съдът — да упражни своя съдебен контрол (решение от 14 октомври 2010 г., Deutsche Telekom/Комисия, C-280/08 P, EU:C:2010:603, т. 135 и 136 и цитираната съдебна практика).

106 Това задължение обаче не означава, че Общият съд трябва да излага изчерпателно и едно по едно всички представени от страните по спора съображения. Следователно обосновката може да бъде и имплицитна, при условие че дава възможност на заинтересованите лица да се запознаят с мотивите, на които се основава Общият съд, а на Съда — да разполага с достатъчно данни, за да упражни своя съдебен контрол в рамките на производство по обжалване (решение от 30 ноември 2016 г., Комисия/Франция и Orange, C-486/15 P, EU:C:2016:912, т. 80 и цитираната съдебна практика).

107 В случая, що се отнася до първата част на настоящото основание, следва да се отбележи, че точка 8 от обжалваното съдебно решение е част от изложението на фактическите обстоятелства, предшестващи спора, а не от мотивите, с които Общият съд се е произнесъл по основанията и доводите на страните. От друга страна, що се отнася до точки 117 и 127 от обжалваното съдебно решение, следва да се отбележи, че те съдържат кратко изложение на някои доводи, изтъкнати от AZ пред Общия съд, които той е разгледал мотивирано в точки 128—132 от посоченото решение в светлината на съдебната практика, припомнена от него в точки 122—125 от същото решение. Следователно твърдението за нарушение на задължението в точка 8 от обжалваното съдебно решение е отчасти неотносимо и отчасти неоснователно.

108 Що се отнася до втората, третата и четвъртата част от настоящото основание, следва да се отбележи, че в точки 53—115 от обжалваното съдебно решение Общият съд е разгледал и обосновано отхвърлил твърденията по първата част на изтъкнатото от AZ в първоинстанционното производство първо основание за отмяна, отнасяща се до липсата на предоставена чрез ресурси на държавата помощ. В този контекст той изрично се е произнесъл по някои доводи на AZ, като по-специално в точки 76 и 90 от обжалваното съдебно решение е отхвърлил довода му за нищожността на решение BNetzA от 2011 г., в точки 95 и 96 — довода му за липса на пълно компенсиране на загубите, а в точка 101 — довода му относно определянето на размера на спорната допълнителна такса.

109 Следователно, противно на твърденията на AZ, като не е взел надлежно предвид тези доводи, Общият съд не е нарушил задължението си за мотивиране. Тъй като се основава на схващането, че Общият съд пренебрегнал доводите на AZ, твърдението на това дружество за нарушение на правото му на изслушване също трябва да се отхвърли.

110 Освен това, доколкото, твърдейки неизпълнение на задължението за мотивиране, AZ, изглежда, поддържа, че Общият съд е трябвало да уважи посочените доводи, следва да се констатира, че това е въпрос, който е различен от този за неизпълнението на задължението за мотивиране и има отношение към правилността на мотивите (вж. по аналогия решение от 30 ноември 2016 г., Комисия/Франция и Orange, C-486/15 P, EU:C:2016:912, т. 79).

111 На второ място, що се отнася до доводите за допуснати от Общия съд грешки при анализа на германското право, следва да се припомни, че видно от член 256, параграф 1, втора алинея ДФЕС и член 58, първа алинея от Статута на Съда на Европейския съюз, жалбата е ограничена до правни въпроси. Поради това единствено Общият съд е компетентен да установява и преценява релевантните факти, както и да преценява доказателствата. Следователно преценката на тези факти и доказателства, освен в случай на тяхното изопачаване, не представлява правен въпрос, който като такъв да подлежи на контрол от Съда при обжалване (решение от 4 март 2021 г., Комисия/Fútbol Club Barcelona, C-362/19 P, EU:C:2021:169, т. 46 и цитираната съдебна практика).

112 Следователно, що се отнася до извършваната в производството по обжалване проверка на изводите на Общия съд относно националното право, които в областта на държавните помощи представляват фактически изводи, Съдът е компетентен единствено да провери дали това право не е било изопачено (решения от 3 април 2014 г., Франция/Комисия, C-559/12 P, EU:C:2014:217, т. 79, и от 14 декември 2023 г., Комисия/Amazon.com и др., C-457/21 P, EU:C:2023:985, т. 20 и цитираната съдебна практика). Изопачаването трябва ясно да личи от материалите по делото, без да е необходимо да се извършва нова преценка на фактическите обстоятелства и на доказателствата (решение от 3 април 2014 г., Франция/Комисия, C-559/12 P, EU:C:2014:217, т. 80).

113 Освен това, когато твърди изопачаване на доказателствата от Общия съд, жалбоподателят трябва, съгласно член 256 ДФЕС, член 58, първа алинея от Статута на Съда на Европейския съюз и член 168, параграф 1, буква г) от Процедурния правилник на Съда, да посочи точно доказателствата, които са изопачени, и да докаже грешките в анализа, които според него са довели Общия съд до това изопачаване (решения от 30 ноември 2016 г., Комисия/Франция и Orange, C-486/15 P, EU:C:2016:912, т. 99, и от 28 април 2022 г., Yieh United Steel/Комисия, C-79/20 P, EU:C:2022:305, т. 53).

114 В случая, първо, вярно е, че в точка 8 от обжалваното съдебно решение Общият съд е представил неточно германското право. Противно на впечатлението, което създава тази точка, преди въвеждането на спорното освобождаване единствено индивидуалните такси за потребителите на базова електроенергия, но не и тези, приложими за антицикличните потребители, са изчислявани по методиката на физическия път. AZ обаче не успява да докаже във връзка с настоящото основание, че тази неточност на етапа на изложението на обстоятелствата по спора се е отразила върху преценката на Общия съд относно основателността на първоинстанционната жалба.

115 Второ, що се отнася до останалото, следва да се констатира, че AZ нито доказва, нито дори твърди изопачаване на националното право, фактическите обстоятелства и изложените пред Общия съд доводи. Всъщност AZ излага само общи по съществото си твърдения, с които цели да оспори като цяло някои преценки на Общия съд.

116 На трето място, тъй като е част от доводите, които AZ е изложило във връзка с второто си оплакване от втората част на второто основание, доводът, че решение BNetzA от 2011 г. не е породило последици, ще бъде разгледан във връзка с това оплакване.

117 С оглед на всички изложени съображения и с уговорката, направена в предходната точка, твърденията по първото основание по дело C-792/21 P следва да се отхвърлят отчасти като неотносими и отчасти неоснователни.

По първите три части на второто основание по дело C-792/21 P и по единственото основание по дело C-793/21 P

118 AZ и Федерална република Германия твърдят, че Общият съд нарушил член 107, параграф 1 ДФЕС, като неправилно приел, че спорното освобождаване представлява помощ, предоставена чрез „ресурси на държава членка“ по смисъла на член 107, параграф 1 ДФЕС.

119 Доводите им по същество се отнасят до три въпроса, свързани, първо, с правния критерий за преценка дали е налице мярка, предоставена чрез „ресурси на държава[та]“, второ, с наличието на задължителна такса и трето, с държавния контрол.

По правния критерий, позволяващ да се прецени дали е налице мярка, предоставена чрез „ресурси държава[та]“

– *Доводи на страните*

120 С първата част от второто си основание AZ и с първата част от единственото си основание Федерална република Германия по същество упрекват Общия съд, че е приложил погрешен правен критерий, за да прецени дали въпросните ресурси са държавни по своя характер.

121 На първо място, в писмените си изявления пред Съда AZ и Федерална република Германия оспорват съответно точка 77 и точки 64—66 и 77 от обжалваното съдебно решение, със съображението, че Общият съд неправилно е приел, че за да се определи дали ресурсите са държавни или не, наличието на задължително плащане за крайните потребители или клиенти и държавният контрол върху средствата или върху управителите на тези средства са два признака, които „са алтернативни“, поради което е достатъчно да провери дали спорната допълнителна такса е задължително плащане, приравнимо на парафискален налог. Напротив, ставало въпрос за кумулативни критерии, видно по-специално от съдебната практика, установена например с решения от 17 юли 2008 г., Essent Netwerk Noord и др. (C-206/06, EU:C:2008:413, т. 66, 69, 70, 72 и 75), от 28 март 2019 г., Германия/Комисия (C-405/16 P, EU:C:2019:268, т. 72), от 15 май 2019 г., Achema и др. (C-706/17, EU:C:2019:407), и от 16 септември 2021 г., FVE Holýšov I и др./Комисия (C-850/19 P, EU:C:2021:740).

122 Освен това според Федерална република Германия това тълкуване на Общия съд, основано на алтернативни критерии, било в противоречие с точка 99 и сл. от обжалваното съдебно решение, в които Общият съд разгледал наличието на държавен контрол, при все че вече бил заключил, че е налице задължително плащане.

123 На второ място, според Федерална република Германия този подход на Общия съд не се потвърждава и от членове 30 и 110 ДФЕС, които се отнасяли главно до премахването и забраната на протекционистките мерки.

124 В това отношение AZ от своя страна твърди, че в точки 83 и 86 от обжалваното съдебно решение Общият съд неправилно е разгледал наличието на задължение за плащане в тежест на ползвателя на мрежата, а не на крайния потребител, и в това отношение се е позовал на понятието за такса или данък по смисъла на членове 30 и 110 ДФЕС. Тази допълнителна такса не отговаряла на критериите, изведени от практиката на Съда във връзка с това понятие. Спорната допълнителна такса се различавала от плащанията, предмет на делата, по които е изведена тази съдебна практика.

125 На трето място, Федерална република Германия поддържа, че тълкуване на член 107, параграф 1 ДФЕС според което следва да се презумира, че всеки данък или такса е с държавен произход, независимо от преследваните с тази разпоредба цели, е неправилно от правна гледна точка. Това тълкуване би довело до последица, която не е предвидена в Договорите, а именно всяка регулация на пазарните цени да означава използване на държавни ресурси и съответно да подлежи на съобщаване в съответствие с член 108 ДФЕС. Такава регулация обаче попадала в приложното поле на свободното движение на стоки, а не на правилата относно държавните помощи.

126 На четвърто място, AZ твърди, че в точки 101, 104 и 110 от обжалваното съдебно решение Общият съд е допуснал грешка при прилагане на правото, като е приел, че наложеното от държавата предназначение на ресурсите в случая доказва наличието на държавен контрол.

127 Комисията твърди, че първата част на второто основание на AZ е отчасти недопустима и отчасти неоснователна. Тя счита, че първата част на единственото изтъкнато от Федерална република Германия основание сама по себе си е неотносима.

– *Съображения на Съда*

128 AZ и Федерална република Германия по същество твърдят, че Общият съд е приложил погрешен правен критерий, за да определи дали сумите от спорната допълнителна такса имат за източник „ресурси на държава[та]“ по смисъла на член 107, параграф 1 ДФЕС.

129 Съгласно постоянната съдебна практика квалифицирането на мярка като „държавна помощ“ по смисъла на член 107, параграф 1 ДФЕС предполага да са изпълнени четири условия, а именно да е налице намеса на държавата или „чрез ресурси на държава[та]“, тази намеса да е в състояние да засегне търговията между държавите членки, намесата да предоставя избирателно предимство на своя получател и да нарушава или да заплашва да наруши конкуренцията (решение от 12 януари 2023 г., DOBELES HES, C-702/20 и C-17/21, EU:C:2023:1, т. 31 и цитираната съдебна практика).

130 Що се отнася до първото от тези условия, от постоянната съдебна практика следва, че дадена мярка може да бъде квалифицирана като намеса на държавата или като помощ, предоставена „чрез ресурси на държава[та]“, ако, от една страна, мярката е предоставена пряко или непряко чрез тези ресурси и от друга страна, отговорността за мярката се носи от държава членка (решение от 12 януари 2023 г., DOBELES HES, C-702/20 и C-17/21, EU:C:2023:1, т. 32 и цитираната съдебна практика).

131 Що се отнася по-конкретно до условието предимството да е предоставено „чрез ресурси на държава[та]“, в практиката си Съдът е извел два критерия, по които да се установи, че средства, чрез които съгласно националното законодателство се предоставя тарифно предимство, представляват „ресурси на държава[та]“ по смисъла на член 107, параграф 1 ДФЕС (вж. в този смисъл решение от 12 януари 2023 г., DOBELES HES, C-702/20 и C-17/21, EU:C:2023:1, т. 34, 38, 39 и 42).

132 Така, на първо място, средствата, събирани чрез данъци, такси или други задължителни плащания по силата на националното законодателство и управлявани и разпределяни в съответствие с това законодателство, представляват „ресурси на държава[та]“ по смисъла на член 107, параграф 1 ДФЕС (решение от 12 януари 2023 г., DOBELES HES, C-702/20 и C-17/21, EU:C:2023:1, т. 38).

133 На второ място, фактът, че сумите остават непрекъснато под публичен контрол и следователно на разположение на компетентните национални органи, е достатъчен, за да бъдат квалифицирани като „ресурси на държава[та]“ по смисъла на тази разпоредба (решение от 12 януари 2023 г., DOBELES HES, C-702/20 и C-17/21, EU:C:2023:1, т. 39 и цитираната съдебна практика).

134 Критериите, споменати в точки 132 и 133 от настоящото решение, са алтернативни критерии, позволяващи да се установи, че дадена помощ се предоставя „чрез ресурси на държава[та]“ по смисъла на член 107, параграф 1 ДФЕС (вж. в този смисъл решение от 12 януари 2023 г., DOBELES HES, C-702/20 и C-17/21, EU:C:2023:1, т. 42), както в съдебното заседание за изслушване на устните състезания AZ и Федерална република Германия признават в отговор на въпрос на Съда по повод на обхвата на решение от 12 януари 2023 г., DOBELES HES (C-702/20 и C-17/21, EU:C:2023:1).

135 От това следва, първо, че Общият съд не е допуснал грешка при прилагане на правото, като в точки 64—66 и 77 от обжалваното съдебно решение е приел, че държавният характер на ресурсите, по смисъла на член 107, параграф 1 ДФЕС, може да се установи чрез две алтернативни условия, свързани, едното, с наличието на задължително плащане за крайните потребители или клиенти, а другото — с държавния контрол върху управлението на системата, и по-специално върху средствата или върху управителите на тези средства. Предвид отговорите, дадени от AZ и Федерална република Германия в съдебното заседание за изслушване на устните състезания, всички доводи, с които се оспорва тази преценка, трябва да бъдат отхвърлени.

136 Второ, противно на твърдяното от Федерална република Германия, Общият съд не може да бъде упрекнат, че в точки 99—112 от обжалваното съдебно решение е сметнал за целесъобразно да провери наличието на държавен контрол върху събираните от спорната допълнителна такса средства или върху мрежовите оператори, след като в точка 98 от това решение е констатирал наличието на парафискален налог или задължително плащане, предполагащо използването на ресурси на държавата.

137 Вярно е, че Общият съд е могъл да си спести тази проверка за наличие на държавен контрол предвид факта, че двата критерия, които е разгледал, са алтернативни. Няма пречка обаче, по-специално с оглед на доброто правораздаване, Общият съд да продължи анализа си със съображения за изчерпателност, каквито в случая са съображенията относно наличието на държавен контрол, така както Съдът е направил в точка 41 от решение от 12 януари 2023 г., DOBELES HES (C-702/20 и C-17/21, EU:C:2023:1).

138 Трето, доколкото Федерална република Германия твърди, че би било в противоречие с целите на член 107, параграф 1 ДФЕС да се презумира, че всеки данък или такса е с държавен произход, доводът ѝ се основава на погрешна изходна постановка и неправилно тълкуване на обжалваното съдебно решение.

139 Всъщност, от една страна, както следва от точка 132 от настоящото решение, не събираните чрез всякакви данъци или такси средства, а само тези, които се събират чрез задължителни данъци или такси, предвидени в националното законодателство, и които се управляват и разпределят в съответствие с това законодателство, могат да представляват „ресурси на държава[та]“ по смисъла на тази разпоредба. От друга страна, както следва от точки 77 и 78 от обжалваното съдебно решение, Общият съд се е постарал именно да провери дали спорната допълнителна такса е била наложена от държавата и чрез законово задължение изцяло прехвърлена в тежест на крайните ѝ длъжници.

140 Четвърто, що се отнася до доводите, развити от AZ и от Федерална република Германия във връзка с членове 30 и 110 ДФЕС, следва да се констатира, че в точка 86 от обжалваното съдебно решение, в съображение, изложено за изчерпателност с израза „[о]свен това“, Общият съд е взел предвид съдебната практика по тези разпоредби. От тази съдебна

практика той е направил извода, че качеството на длъжник няма голямо значение, щом таксата се отнася до стока или до необходима във връзка с нея дейност. Добавя, че решаващ е фактът, че събиращите таксата субекти не просто имат задължение за изкупуване със свои собствени финансови средства, а са упълномощени от държавата да управляват държавен ресурс.

141 Щом като в тази точка е изложено съображение за изчерпателност, доводът срещу нея е неотносим.

142 При всички положения следва да се приеме, че Общият съд се е позовал на съдебната практика по членове 30 и 110 ДФЕС не за да прецени спорната допълнителна такса през призмата на тези разпоредби, а за да подкрепи анализа си на тази допълнителна такса от гледна точка на член 107, параграф 1 ДФЕС. Затова Общият съд не може да бъде упрекнат, че е смесил отделните правни режими, произтичащи съответно от първите две и от третата от тези разпоредби на Договора за функционирането на ЕС.

143 Пето, що се отнася до довода на AZ, че по същество е налице данък или такса само ако задължено лице е крайният потребител, следва да се констатира, че този довод се отнася по-конкретно до преценката дали става въпрос за задължително плащане. Тъй като е изложено в подкрепа на втората част от второто основание на AZ, това съображение ще бъде разгледано при разглеждането на това основание.

144 Шесто, що се отнася до доводите на AZ, с които се оспорват точки 101, 104 и 110 от обжалваното съдебно решение, следва да се отбележи, че тези точки, както и тези доводи са свързани с преценката на Общия съд за наличието на държавен контрол. Тъй като е повдигнат в третата част от второто основание на AZ, този въпрос се разглежда по-долу при анализа на тази част.

145 С оглед на изложените съображения и с уговорката, направена в точки 143 и 144 от настоящото решение, първата част от второто основание на AZ и първата част от единственото основание на Федерална република Германия трябва да се отхвърлят като отчасти неотносими и отчасти неоснователни.

По наличието на задължителна такса

– *Доводи на страните*

146 С втората част от второто си основание на AZ и с втората част на единственото основание на Федерална република Германия по същество се твърди, че в точки 68 и 75—115 от обжалваното съдебно решение Общият съд е приложил неправилно член 107, параграф 1 ДФЕС, квалифицирайки спорната допълнителна такса като парафискален налог или задължително плащане.

147 AZ поддържа, първо, че Общият съд се е произнесъл в разрез с националното право, констатирайки погрешно, че мрежовите оператори са задължени да събират спорната допълнителна такса. В това отношение Общият съд неправилно се основал единствено на решение BNetzA от 2011 г. Това решение обаче било обявено от германските съдилища не само за незаконосъобразно, но и за нищожно от самото начало, така че, противно на приетото от Общия съд в точка 76 от обжалваното съдебно решение, не могло да породи

последици. По този въпрос Общият съд неправилно приел довода на AZ, представен в отговора му на въпросите на Общия съд, за просрочен. Според AZ действието на механизма на спорната допълнителна такса следвало да се прецени с оглед на Наредба StromNEV 2013, приложима с обратна сила, считано от 1 януари 2012 г., след отмяната на член 19, параграф 2, седмо изречение от Наредба StromNEV 2011. Тези наредби обаче нито предвиждали задължение за мрежовите оператори да събират спорната допълнителна такса, нито овластявали BNetzA да налага такова задължение на тези оператори. Освен това решението на Bundesgerichtshof (Федерален върховен съд) от 6 октомври 2015 г., на което Общият съд се основал в точка 85 от обжалваното съдебно решение, не споменавало подобен вид задължение.

148 Второ, AZ твърди, че националното право не съдържа задължение за плащане на спорната допълнителна такса нито в тежест на ползвателите на мрежата, които Общият съд неправилно определил като „крайните потребители“, нито в тежест на същинските крайни потребители. Дори да се предположи, че решение BNetzA от 2011 г. е наложило на мрежовите оператори задължение да събират тази допълнителна такса, подобно задължение не било достатъчно, противно на постановеното от Общия съд в точки 85, 88 и 90 от обжалваното съдебно решение, за да бъдат ползвателите на мрежата симетрично задължени да плащат допълнителната такса. При липсата за 2012 г. и 2013 г. на законово предписание относно приемането или съдържанието на договорно задължение за прехвърляне на спорната допълнителна такса в тежест на ползвателите на мрежата, задължение за плащане можело да се предвиди само по силата на споразумение, договорено за всеки отделен случай. AZ е на мнение, че в действителност от всеки доставчик на електроенергия, в качеството му на ползвател на мрежата, зависело да реши да прехвърли спорната допълнителна такса в тежест на крайния потребител, нещо, което Общият съд не проверил. Дори всички доставчици да били решили системно да прехвърлят тази допълнителна такса в тежест на крайните потребители, подобна практика нямало да е достатъчна, за да се установи наличието на законово задължение.

149 Трето, AZ смята, че противно на посоченото от Общия съд в точки 91—96 от обжалваното съдебно решение, мрежовите оператори не получават пълна компенсация за загубените приходи и разходите в резултат на спорното освобождаване. По-специално, при несъстоятелност на потребителя на базова електроенергия, който се е ползвал от това освобождаване, въпреки че не са били изпълнени условията за това, както решение BNetzA от 2011 г., така и приложимата правна уредба изключвали компенсирането на загубите от несъбираеми вземания на мрежовия оператор към такъв потребител. Освен това Общият съд изопачил националния правен контекст, като в точка 96 от това решение отхвърлил довода на AZ, изведен от факта, че операторите на затворени разпределителни системи понасят загуби на приходи поради спорните освобождавания.

150 По подобен начин Федерална република Германия твърди, от една страна, че по-специално в точки 78, 83, 84 и 86 от обжалваното съдебно решение Общият съд неправилно е приел, че правоотношението между доставчика и крайния потребител на електроенергия не е определящо, за да се направи извод за наличието на задължително плащане, основавайки се на погрешното съображение, че спорната допълнителна такса не се плаща за потреблението на електроенергия, а за използването на мрежата. От друга страна, в точки 85 и 87—90 от това решение Общият съд неправилно се позовал, без да изложи каквито и да било мотиви, на задължението за събиране и неправилно извел от него предвидено в националния закон задължение за плащане на спорната допълнителна такса. При липсата на законово задължение за плащане на тази допълнителна такса събирането ѝ

можело да се осъществи само по правилата на гражданското право. Съжденията на Общия съд, за да стигне до тази констатация и до този извод, били в противоречие с практиката на Съда.

151 Комисията твърди, че доводите на AZ са, в зависимост от случая, недопустими, неотносими или неоснователни. Тя счита, че изложените от Федерална република Германия доводи почиват на неправилен прочит на обжалваното съдебно решение и на практиката на Съда и че във всички случаи са неотносими.

– *Съображения на Съда*

152 Съответно от цитираната в точка 132 от настоящото решение съдебната практика следва, че средствата, събирани чрез данък или чрез други задължителни плащания по силата на националното законодателство и управлявани и разпределяни в съответствие с това законодателство, представляват „ресурси на държава[та]“ по смисъла на член 107, параграф 1 ДФЕС.

153 В случая, след като в точки 78—97 от обжалваното съдебно решение разглежда спорната допълнителна такса, в точка 98 от това решение Общият съд стига до извода, че тази допълнителна такса предполага използването на ресурси на държавата. В подкрепа на този извод той отбелязва, че решение BNetzA от 2011 г. задължава операторите на разпределителни мрежи да събират спорната допълнителна такса от ползвателите на мрежата и да прехвърлят съответните постъпления на операторите на преносни мрежи. Той преценява също така, че механизмът на тази допълнителна такса осигурява на мрежовите оператори пълна компенсация за загубата на приходи, която търпят поради спорното освобождаване, тъй като размерът на въпросната такса е съобразен с финансовите нужди, породени от това освобождаване. Подчертава още, че този размер е изчислен по методика, определена в решение BNetzA от 2011 г., с уточнението, че за 2012 г. с това решение е определен първоначалният размер на същата допълнителна такса.

154 AZ и Федерална република Германия оспорват тези преценки с три групи доводи.

155 На първо място AZ твърди, че Общият съд е извел задължението за събиране на спорната допълнителна такса от решение BNetzA от 2011 г., въпреки че това решение е било обявено за нищожно от германските съдилища и че законодателната уредба не позволява на BNetzA да налага такова задължение.

156 В това отношение, първо, в точки 76 и 90 от обжалваното съдебно решение Общият съд констатира, че доводите за липса на действие на решение BNetzA от 2011 г. са късно изложени пред него.

157 Тази констатация не е опорочена от грешка при прилагане на правото.

158 Всъщност безспорно AZ излага тези доводи пред Общия съд едва на етапа на отговора на поставените му от Общия съд въпроси. Освен това посочените доводи не могат да се разглеждат като разгръщане на първото основание на първоинстанционната жалба, с което се твърди липса на „държавна помощ“ по смисъла на член 107, параграф 1 ДФЕС, тъй като това основание само по себе си не поставя под въпрос действието на решение BNetzA от 2011 г., а оспорва направените въз основа на това решение преценки на Комисията.

Следователно Общият съд правилно е приложил разпоредбите на член 84, параграф 1 от Процедурния си си правилник, като е приел, че споменатите доводи са недопустими поради просроченото им излагане.

159 Второ, при всички положения следва да се отбележи, че доводите, посочени в точка 155 от настоящото решение, не могат да бъдат уважени.

160 Всъщност нито евентуалната незаконосъобразност на дадена схема за помощ, по-специално от гледна точка на националното право, нито нейната отмяна отнемат характера на „държавна помощ“, щом като въпреки незаконосъобразността или премахването ѝ такава схема на практика е породила последици (вж. в този смисъл решения от 3 март 2005 г., Heiser, C 172/03, EU:C:2005:130, т. 38, и от 21 декември 2016 г., Комисия/Aer Lingus и Ryanair Designated Activity, C-164/15 P и C-165/15 P, EU:C:2016:990, т. 69), както по същество правилно е приел Общият съд в точки 76 и 90 от обжалваното съдебно решение. Освен това, както Общият съд също правилно е отбелязал в точка 76 от това решение, ефикасността на разпоредбите в областта на държавните помощи би намаляла значително, ако, за да се изключи приложението им, беше достатъчно дадена мярка за помощ, която на практика е била приложена, впоследствие да е била обявена за нищожна ab initio. Така в това отношение е без значение, че евентуалната отмяна на схемата за помощи има обратно действие, щом като за известен период схемата действително е била прилагана на практика (вж. по аналогия решение от 6 ноември 2012 г., Комисия/Унгария, C-286/12, EU:C:2012:687, т. 44 и 45).

161 Що се отнася до решението на Bundesgerichtshof (Федерален върховен съд) от 6 октомври 2015 г., споменато в точка 85 от обжалваното съдебно решение, следва да се подчертае, че Общият съд просто е отбелязал, че според този германски съд спорната допълнителна такса представлява такса, чрез която да се покрие претърпяната от мрежовите оператори загуба на приходи. Следователно доводът на AZ, че въз основа на споменатото решение Общият съд е направил погрешен извод за наличието на задължение за събиране на спорната допълнителна такса, се основава на неправилен прочит на обжалваното съдебно решение.

162 На второ място, AZ и Федерална република Германия твърдят, че Общият съд неправилно е констатирал наличието на задължение за плащане на спорната допълнителна такса от крайните потребители, към които освен това погрешно били отнесени и ползвателите на мрежата.

163 Първо, що се отнася до идентифицирането на крайните длъжници на спорната допълнителна такса, в точка 83 от обжалваното съдебно решение Общият съд е преценил, че тази допълнителна такса касае само правоотношението между мрежовите оператори и ползвателите на мрежата, тъй като се събира в резултат не от потреблението на електроенергия, а от използването на мрежата. Въз основа на това в точка 84 от същото решение той е стигнал до извода, че въпросът дали доставчиците на електроенергия са били на свой ред задължени да прехвърлят въпросната допълнителна такса в тежест на крайните потребители на електроенергия, е без значение. Всъщност според него крайните длъжници на допълнителната такса са били ползвателите на мрежата, тоест самите доставчици, както и крайните потребители, пряко присъединени към мрежата, а не другите крайни потребители.

164 В това отношение преценката, че спорната допълнителна такса се събира в резултат от използването на мрежата, и преценката, че ползвателите на мрежата трябва да се разглеждат като крайни потребители, са фактически. Съгласно припомнената в точка 111 от настоящото решение съдебна практика обаче Съдът не следва, при липсата на каквото и да било твърдение за изопачаване, да проверява такива преценки.

165 Второ, що се отнася до наличието на задължение за плащане в тежест на ползвателите на мрежата, от точки 85 и 87—89 от обжалваното съдебно решение е видно, че Общият съд е възприел изводите на Комисията, че решение BNetzA от 2011 г. налага на операторите на разпределителни мрежи задължение за събиране и прехвърляне на спорната допълнителна такса и предвижда постъпленията от тази допълнителна такса да се прехвърлят ежемесечно на различните оператори на преносни мрежи. От това той е заключил, че спорната допълнителна такса, въведена от административен орган с подзаконова мярка, е била задължителна за ползвателите на мрежата.

166 Съгласно практиката на Съда, уточняваща припомнения в точки 132 и 152 от настоящото решение критерий, сумите, произтичащи от ценовата надбавка, наложена от държавата на купувачите на електроенергия, са сходни на такса върху електроенергията и произхождат от „ресурси на държава[та]“ по смисъла на член 107, параграф 1 ДФЕС. За да се считат за такива, средствата трябва да произтичат от въведени от законодателството на съответната държава членка задължителни облагания и да се управляват и разпределят в съответствие с това законодателство, без значение дали механизмът на финансиране попада strictu sensu в категорията на установените в националното право фискални плащания. За сметка на това не е достатъчно мрежовите оператори да прехвърлят в продажната цена на електроенергията на крайните си клиенти допълнителните разходи, породени от задължението им да изкупуват произведената от възобновяеми енергийни източници електроенергия по определените в закона тарифи, ако тази компенсация произтича само от практика, а не от законово задължение. Всъщност в такъв случай плащането не би могло да се счита за задължително (вж. в този смисъл решение от 12 януари 2023 г., DOBELES HES, C-702/20 и C-17/21, EU:C:2023:1, т. 34—37 и цитираната съдебна практика).

167 В случая, видно от фактическите констатации на Общия съд, които Съдът не следва да проверява, решение BNetzA от 2011 г. задължава операторите на разпределителни мрежи да събират спорната допълнителна такса от ползвателите на мрежата. С оглед на фактическите констатации на Общия съд в точки 12, 68 и 94 от обжалваното съдебно решение, които Съдът не следва да проверява, е безспорно и че това решение предвижда методиката, по която операторите на преносни мрежи всяка година да изчисляват размера на спорната допълнителна такса.

168 В светлината на съдебната практика, припомнена в точка 166 от настоящото решение, следва да се приеме, че произхождат от „ресурси на държава[та]“ по смисъла на член 107, параграф 1 ДФЕС сумите, събрани от задължителна такса, която, подобно на спорната допълнителна такса, е наложена с подзаконова мярка, посочваща субектите, били те и частноправни, на които е възложено събирането на таксата от длъжниците, съответно също посочени, и определяща методиката за изчисляване на размера на таксата и ежегодното ѝ адаптиране. По-специално, след като източникът на въпросната такса е подзаконова мярка, която задължава мрежовите оператори да я събират, не може да се твърди, че тази такса е резултат на обикновена практика.

169 В това отношение е без значение, че подзаконовата мярка предвижда само задължение за събиране на спорната допълнителна такса в тежест на мрежовите оператори, без изрично да установява в тежест на ползвателите на мрежата задължение за плащане на тази допълнителна такса. Всъщност полезното действие на законовото задължение за събиране на посочената допълнителна такса предполага по необходимост симетрично задължение за плащане на тази такса от съответните длъжници.

170 На трето място, що се отнася до компенсирането на разходите, дължащи се на спорното освобождаване, първо, Общият съд, позовавайки се на решение BNetzA от 2011 г., е възприел в точки 91, 92 и 95 от обжалваното съдебно решение направената от Комисията в спорното решение констатация, че механизмът на спорната допълнителна такса осигурява на мрежовите оператори пълна компенсация за понасяната от тях поради спорното освобождаване загуба на приходи, тъй като размерът на въпросната такса е съобразен с финансовите нужди, породени от това освобождаване.

171 Същевременно това, че предвидената в решение BNetzA от 2011 г. методика за изчисляване на размера на спорната допълнителна такса е трябвало да позволява да се покрият всички разходи, свързани със спорното освобождаване, е фактическа преценка на Общия съд, която в съответствие със съдебната практика, припомнена в точка 111 от настоящото решение, Съдът не следва, при липсата на каквото и да било твърдение за изопачаване, да проверява на етапа на обжалването.

172 Второ, що се отнася до дължащата се на несъстоятелност загуба на приходи, която икономически се понася от операторите на разпределителни мрежи, в точка 95 от обжалваното съдебно решение Общият съд е преценил, че такава загуба не е загуба на приходи по смисъла на въпросната схема, и то защото отношенията между мрежовите оператори и крайните длъжници на спорната допълнителна такса са частноправни отношения.

173 Видно от практиката на Съда обаче, фондове, които се финансират от въведени от законодателството на държава задължителни облагания и се управляват и разпределят в съответствие с това законодателство, може да се считат за „ресурси на държава[та]“ по смисъла на член 107, параграф 1 ДФЕС, дори да са управлявани от различни от публичния орган субекти (решения от 19 декември 2013 г., Association Vent De Colère! и др., C-262/12, EU:C:2013:851, т. 25, и от 15 май 2019 г., Achema и др., C-706/17, EU:C:2019:407, т. 54).

174 Следователно и доколкото такива субекти, подобно на мрежовите оператори, са задължени да събират процесните такси, обстоятелството, че отношенията между тези оператори и крайните длъжници на спорната допълнителна такса са частноправни отношения, не е пречка за извода, че средствата от тази допълнителна такса са ресурси на държавата. Същото важи и за обстоятелството, че в случай на несъстоятелност загубите на приходи, включително неплатените суми по спорната допълнителна такса, се понасят от посочените оператори.

175 В това отношение е вярно, както изтъква AZ, че доводите на AZ пред Общия съд се отнасят не до вземания, произтичащи от неплащане на спорната допълнителна такса, а до вземания, свързани с неплащане на мрежови такси от ползвател, който неправомерно се е ползвал от спорното освобождаване през определена година и не е в състояние да извърши последващо плащане на дължимата мрежова такса. Както обаче посочва Комисията, тези вземания по същество попадат в обхвата на търговските вземания по частноправни

отношения също както и вземанията от неплащане на спорната допълнителна такса. Следователно доводите на AZ не биха могли в никакъв случай да се уважат поради изложените в точки 173 и 174 от настоящото решение съображения и тези твърдения за грешка на Общия съд са неотносими.

176 Трето, що се отнася до затворените разпределителни мрежи, в точка 96 от обжалваното съдебно решение Общият съд приема, че операторите на затворени разпределителни мрежи не представляват „оператори на мрежи“ по смисъла на Закона за когенерация на топлинна и електрическа енергия и, също както крайните потребители на електроенергия, подлежат на облагане със спорната допълнителна такса.

177 Налага се обаче изводът, че AZ не оспорва по същество нито едно от тези две съображения, а само твърди, без да доказва изопачаване от Общия съд на фактическите обстоятелства и на националното право, че операторите на затворени разпределителни мрежи понасят загуби, свързани със спорното освобождаване. Следователно тези доводи трябва да се отхвърлят като недопустими на етапа на обжалването.

178 Четвърто, доколкото AZ твърди в третата част от първото си основание, която следва да се разгледа на този етап, че Общият съд не е взел предвид довода му за липса на възстановяване на „други разходи“, свързани със спорното освобождаване, достатъчно е да се отбележи, че AZ не е изтъкнало този довод в жалбата си в първоинстанционното производство. Следователно Общият съд не може да бъде упрекнат, че не е взел предвид този довод.

179 С оглед на изложените съображения твърденията във втората част от второто основание на AZ трябва да се отхвърлят като отчасти недопустими, отчасти неотносими и отчасти неоснователни. Твърденията по втората част от единственото основание на Федерална република Германия трябва да се отхвърлят като неоснователни.

По държавния контрол

– *Доводи на страните*

180 С третата част от второто си основание AZ и с третата част от единственото си основание Федерална република Германия по същество упрекват Общия съд, че е допуснал грешка при прилагане на правото, като е приел, че е налице държавен контрол върху средствата от спорната допълнителна такса.

181 Комисията смята, че доводите на AZ според случая са недопустими, неотносими или неоснователни. Тя счита, че твърденията по третата част от единственото основание на Федерална република Германия са неоснователни и във всички случаи неотносими.

– *Съображения на Съда*

182 Както следва от съдебната практика, посочена в точки 131—134 от настоящото решение, наличието на данък или други задължителни такси съгласно националното законодателство, които се управляват и разпределят в съответствие с това

законодателство, и наличието на държавен контрол върху въпросните суми, са два алтернативни критерия, позволяващи да се установят „ресурси на държава[та]“ по смисъла на член 107, параграф 1 ДФЕС.

183 В случая Общият съд е констатирал в точка 98 от обжалваното съдебно решение, че спорната допълнителна такса представлява парафискален налог или задължително плащане, предполагащо използването на „ресурси на държава[та]“ по смисъла на тази съдебна практика. Както следва от точки 152—179 от настоящото решение, AZ и Федерална република Германия не са успели да докажат, че тази констатация на Общия съд е опорочена поради грешка при прилагане на правото.

184 Посочената констатация сама по себе си е достатъчна, за да се приеме, че процесната мярка е предоставена чрез „ресурси на държава[та]“ по смисъла на член 107, параграф 1 ДФЕС, без да е необходимо да се проверява дали съответните суми са били под държавен контрол.

185 Следователно твърденията по третата част от второто основание на AZ и по третата част от единственото основание на Федерална република Германия са неотносими.

186 С оглед на изложените съображения и имайки предвид изразената в точка 145 от настоящото решение резерва, твърденията по първите три части от второто основание на жалбата по дело C-792/21 P и по единственото основание на жалбата по дело C-793/21 P следва изцяло да се отхвърлят.

По четвъртата част от второто основание по дело C-792/21 P

Доводи на страните

187 AZ твърди, че при определяне на референтната рамка на Комисията за анализа за селективност на спорната мярка в точки 8 и 128—131 от обжалваното съдебно решение Общият съд е допуснал грешки при прилагане на правото.

188 Първо, Общият съд неправилно приел, че Комисията не се е основала само на специалната такса за мрежата, предвидена в член 19, параграф 2 от Наредба StromNEV 2011. Общият съд трябвало да приеме, че Комисията е длъжна да разгледа всички мрежови такси, включително и тези по член 19, параграфи 1 и 3 от Наредба StromNEV 2011, но не го направила.

189 Второ, Общият съд тълкувал неправилно националното право и при определяне на референтната рамка погрешно приел, че мрежовите такси са сходни. Противно на приетото от него, таксите за потребителите с потребление извън периодите на върхов товар не се изчислявали по методиката на физическия път.

190 Според Комисията твърденията по тази част са отчасти недопустими и изцяло неоснователни.

Съображения на Съда

191 Според постоянната съдебна практика от член 256 ДФЕС, член 58, първа алинея от Статута на Съда на Европейския съюз и член 169, параграф 2 от Процедурния правилник на Съда следва, че жалбата трябва точно да посочва пороците на решението, чиято отмяна се иска, както и правните доводи, с които по специфичен начин се подкрепя това искане. Жалба, която не излага доводи, насочени конкретно към установяване на опорочаващата обжалваното съдебно решение грешка при прилагане на правото, а само възпроизвежда вече изложени пред Общия съд основания и доводи, не отговаря на това изискване. Всъщност такава жалба представлява в действителност просто искане за преразглеждане на подадената пред Общия съд искова молба или жалба, което е извън компетентността на Съда (решение от 22 септември 2020 г., Австрия/Комисия, C-594/18 P, EU:C:2020:742, т. 91 и цитираната съдебна практика).

192 С първия си довод в подкрепа на настоящото основание обаче AZ по същество само възпроизвежда твърдението си за нарушение, изтъкнато пред Общия съд, без да излага конкретните причини, поради които последният е допуснал грешка при прилагане на правото в точки 128—131 от обжалваното съдебно решение. Следователно този довод е недопустим.

193 Що се отнася до втория довод, изтъкнат в подкрепа на разглежданата тук част от второто основание, вярно е, както бе посочено в точка 114 от настоящото решение, че точка 8 от обжалваното съдебно решение е опорочена от неточност. Нищо в мотивите, изложени в точки 128—131 от обжалваното съдебно решение, обаче не позволява да се заключи, че тази неточност би засегнала преценката на сходството на определящите референтната рамка такси за мрежата. Въпреки че твърди обратното, AZ не успява да го докаже. Следователно доводът му е неоснователен.

194 С оглед на изложените съображения твърденията по четвъртата част от второто основание на жалбата по дело C-792/21 P следва да се отхвърлят като отчасти недопустими и отчасти неоснователни.

195 Следователно второто основание за обжалване трябва да се отхвърли изцяло.

По третото основание по дело C-792/21 P

Доводи на страните

196 По третото основание в подкрепа на жалбата си по дело C-792/21 P AZ твърди нарушение на принципа на недискриминация, което Общият съд допуснал в точка 141 от обжалваното съдебно решение. Общият съд не взел предвид разликата в третирането, произтичаща от разпореждането за възстановяване на помощта. В подкрепа на извода си, че този режим не е от значение за настоящия случай, Общия съд се позовава на точка 132 от обжалваното съдебно решение. Според AZ е неразбираемо защо Общият съд не е разгледал съществуващото към момента на приемане на спорното решение правно положение в светлината на този режим. Обстоятелството, че същият не е бил съобщен на Комисията, не било убедително основание да не бъде взет предвид. Ако бил приел, че този режим е от значение, и бил разгледал доводите на AZ, Общият съд щял да стигне до различен извод относно наличието на дискриминация.

197 Според Комисията твърденията по това основание са не само недопустими, но и неотносими и във всички случаи неоснователни.

Съображения на Съда

198 Най-напред следва да се констатира, че противно на поддържаното от Комисията, разглежданото тук основание е допустимо. Всъщност с това основание AZ по същество упреква Общия съд, че е нарушил принципа на недискриминация, като в точка 141 във връзка с точка 132 от обжалваното съдебно решение отхвърлил доводите му относно дискриминационния характер на разпореждането за възстановяване на помощта. Макар в рамките на доводите си AZ да повтаря някои вече изтъкнати пред Общия съд доводи, това не променяло факта, че то критикува конкретно мотивите, поради които Общият съд е отхвърлил относимостта на тези доводи.

199 Преди всичко следва да се отбележи, че Общият съд е отхвърлил доводите на AZ в точка 141 във връзка с точка 132 от обжалваното съдебно решение. В това отношение той посочва, че всяко позоваване на преходния режим, който не е предмет на спорното решение и не е приложим за потребителите на базова електроенергия, за които се отнася това решение, е без значение за проверката на законосъобразността на основания на спорните мерки режим. Впрочем преходният режим не бил съобщен на Комисията.

200 Тази констатация не е опорочена от грешка при прилагане на правото.

201 Всъщност съгласно постоянната съдебна практика премахването на неправомерна помощ посредством възстановяване е логичната последица от установяването на нейната неправомерност и предполага връщането на тази помощ с цел възстановяване на предишното положение (вж. в този смисъл решения от 15 декември 2005 г., Unicredito Italiano, C-148/04, EU:C:2005:774, т. 113, и от 21 декември 2016 г., Комисия/Aer Lingus et Ryanair Designated Activity, C-164/15 P и C-165/15 P, EU:C:2016:990, т. 116). Ето защо по отношение на възстановяването на неправомерната помощ трябва, противно на твърдяното от AZ, да се направи позоваване не на правния режим, приложим към момента на приемането на спорното решение, а на този, приложим преди предоставянето на тази помощ.

202 В това отношение посочената от AZ съдебна практика, съгласно която съдът на Съюза трябва да преценява законосъобразността на решение в областта на държавните помощи с оглед на информацията, с която Комисията е могла да разполага към момента, в който го е приела (решение от 7 февруари 1979 г., Франция/Комисия, 15/76 и 16/76, EU:C:1979:29, т. 7), е неотносима. Всъщност тази съдебна практика се отнася до въпрос, различен от повдигнатия с разглежданото тук основание, тъй като се отнася до това с оглед на кои фактически обстоятелства може да се разгледа законосъобразността на обжалван акт.

203 Освен това следва да се добави и че съгласно практиката на Съда получателите на помощта, които са длъжни да я възстановят, явно не се намират в същото положение като лицата, които не са се ползвали от помощта и не са засегнати от връщането, така че не може да става въпрос за различно третиране на аналогични положения в нарушение на принципа на равно третиране (вж. в този смисъл решение от 21 декември 2016 г., Комисия/Aer Lingus и Ryanair Designated Activity, C-164/15 P и C-165/15 P, EU:C:2016:990, т. 117).

204 От това следва, че без да се засяга относимият в случая въпрос дали преходният режим сам по себе си е съвместим с правото на Съюза, твърденията по третото основание, изтъкнато от AZ в подкрепа на жалбата си по дело C-792/21 P, трябва да се отхвърлят като неоснователни.

205 Ето защо, след като са отхвърлени всички основания, изтъкнати в подкрепа на главните жалби по дела C-792/21 P и C-793/21 P, тези жалби трябва да се отхвърлят изцяло.

По съдебните разноски

206 Съгласно член 184, параграф 2 от Процедурния правилник на Съда, когато жалбата е неоснователна, Съдът се произнася по съдебните разноски. Член 138, параграфи 1 и 2 от този правилник, приложим по силата на член 184, параграф 1 от същия към производството по обжалване на съдебни актове на Общия съд, гласи, че загубилата делото страна се осъжда да заплати съдебните разноски, ако е направено такова искане и че когато има няколко загубили делото страни, Съдът взема решение по разпределянето на съдебните разноски.

207 В случая AZ и Федерална република Германия са загубили делото по всички искания, изложени съответно в главната жалба по дело C-790/21 P и в главната жалба по дело C-791/21 P, докато Комисията е загубила делото по всички искания в насрещните жалби по тези дела.

208 При това положение справедливата преценка на конкретните обстоятелства по случая налага всяка от страните да понесе направените от нея съдебни разноски.

По изложените съображения Съдът (трети състав) реши:

1) **Отхвърля главните и насрещните жалби.**

2) **AZ, Федерална република Германия и Европейската комисия понасят направените от тях съдебни разноски.**

Подписи